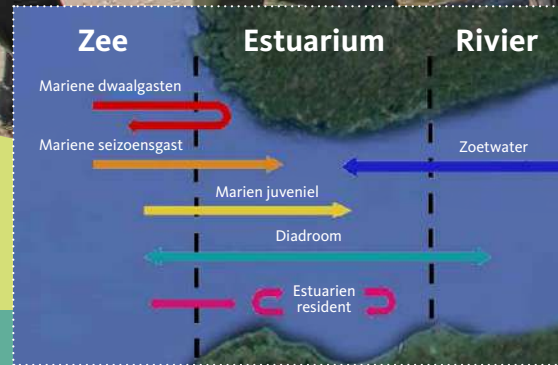

Een natuurlijke delta Knooppunt van visdiv

Estuaria, trechtvormige riviermondingen, vervullen vele functies voor een grote verscheidenheid aan vissoorten (zie kader estuariene gildes). Naast een toegangspoort voor trekvis, zijn de aanwezige ondiepe oeverzones uitermate geschikt als opgroeigebied voor jonge vissen, omdat ze snel opwarmen en veel voedsel bieden. Hiervan profiteren ook visetende vogels en zoogdieren. Tot 1970 was het Haringvliet in dit opzicht een belangrijk onderdeel van de Zuidwestelijke Delta. De aanleg van de Haringvlietdam had echter verstrekende gevolgen voor de achterliggende rivierdelta. De getijdenwerking verdween grotendeels en daarmee het areaal aan zand- en slibplaten. Typisch estuariene soorten verdwenen en trekvis konden de Haringvlietdam moeilijk passeren om hun paai- en opgroeigebieden te bereiken. De laatste jaren worden echter de eerste stappen gezet richting herstel. Sinds eind 2018 werkt Rijkswaterstaat onder de noemer 'lerend implementeren' aan het stapsgewijs instellen van het zogenoemde kierbeheer. Hierbij worden de Haringvlietssluisen regelmatig op een kier gezet om zo trekvis te laten passeren en te zorgen voor een minder harde scheiding tussen zoet en zout water. Dit biedt kansen voor het herstel van de connectiviteit en kraamkamerfunctie van een natuurlijke delta.

Een Zegen in de Delta

In 2018 is RAVON, samen met regionale partners, gestart met het project 'Een Zegen in de Delta' waarin onderzoek wordt gedaan naar de kraamkamerfunctie van de Zuid-Hollandse

Estuariene gildes

Schematische weergave van een estuarium en de verschillende ecologische gildes die er voorkomen:

- **Mariene dwaalgasten:** zeevissen waarvoor het estuarium geen noodzakelijke functie heeft
- **Mariene seizoensgast:** zeevissen die in een vast seizoen gebruik maken van het estuarium
- **Marien juveniel:** zeevissen waarvoor estuaria functioneren als opgroeigebied
- **Diadroom:** trekvis die tussen zoet- en zoutwater migreren voor paai en opgroei
- **Estuarien resident:** vissoorten die hun hele levenscyclus in het estuarium kunnen vervullen
- **Zoetwatersoorten:** soorten die leven in zoetwater en ook gebruik maken het estuarium

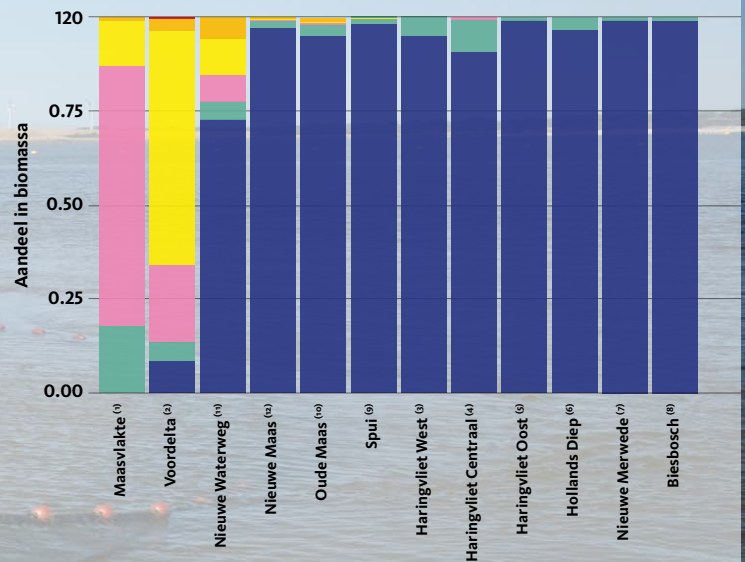

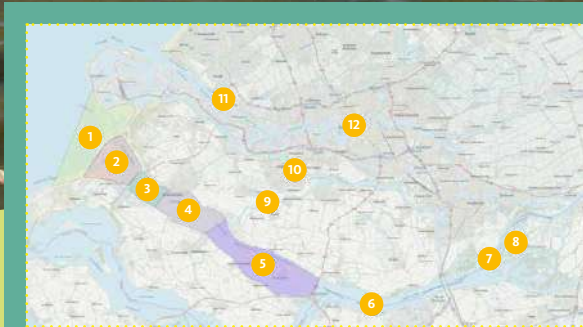
ersiteit!

Ecologische gilde

- Mariene dwaalgast
- Mariene seizoensgast
- Mariene juveniel
- Estuarien resident
- Diadroom
- Zoetwater

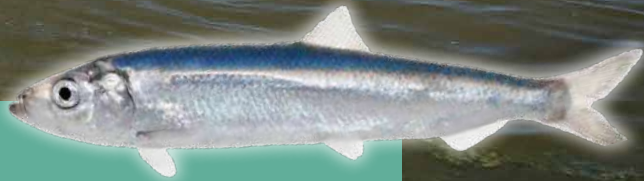

Figuur 2: Aandeel per estuarien gilde in de totale biomassa per gebied.

Figuur 1: Onderzoeksgebieden van 'Zegen in de Delta' met voor het Haringvliet in kleur de zones behorende bij de gebieden 1 t/m 5. Tussen gebied 2 en 3 ligt de Haringvlietdam.

● Gebieden bevist in 2018, 2019 en 2020

1 Maasvlakte	7 Nieuwe Merwede
2 Voordelta	8 Biesbosch
3 Haringvliet West	9 Spui
4 Haringvliet Centraal	10 Oude Maas
5 Haringvliet Oost	11 Nieuwe Waterweg
6 Hollands Diep	12 Nieuwe Maas

Ook het Haringvliet West scoort dankzij het kierbeheer relatief hoog. Hier zijn veel verschillende visgroepen vertegenwoordigd, waaronder jonge zee- en trekvissen die de dam passeren. De overige deelgebieden, die uitsluitend zoet zijn, scoren beduidend lager.

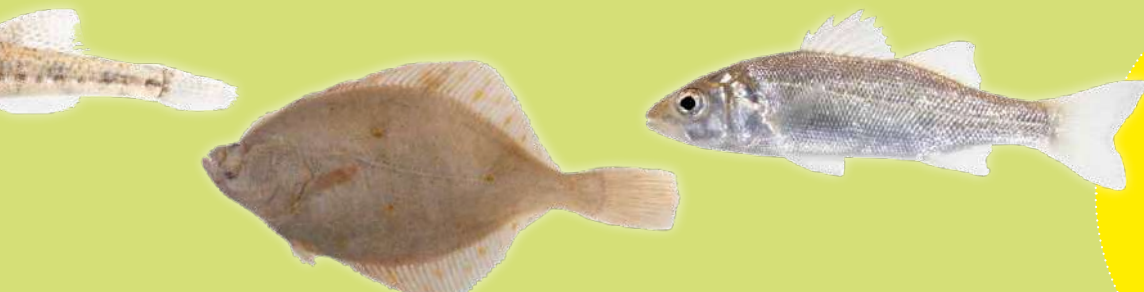
Open verbinding cruciaal voor vissen

De resultaten onderstrepen het belang van een natuurlijke "open" delta voor een diverse visgemeenschap. In het vervolg van het project zullen de visgegevens geanalyseerd worden in relatie tot habitateigenschappen. Zo kan worden vastgesteld hoe verschillende habitattypen bijdragen aan de visdiversiteit en welke eisen de vele vissoorten van de delta precies stellen aan hun leefgebied. Hiermee worden effecten van inrichtings- en beheermaatregelen op de visgemeenschap inzichtelijk, zoals het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, nevengeulen of getijdennatuur, maar ook het kierbeheer. Deze kennis kan worden gebruikt voor het nemen van toekomstige inrichtingsmaatregelen die nodig zijn voor het herstel van ondiepe oevernatuur in de delta én het halen van natuurdoelen uit de Kaderrichtlijn Water en Natura 2000.

delta. Hierin worden een groot aantal oeverzones intensief gemonitord met een fijnmazig sleepnet (zegen) waarbij ook de habitateigenschappen, zoals sliblaag, diepte en vegetatie, nauwkeurig in kaart gebracht worden.

Resultaten

De bevissingen van 2018-2020 laten zien welke ecologische gildes dominant zijn (figuur 2). Om op basis van de visgemeenschap het functioneren van gebieden te kunnen beoordelen, is de Estuariene Vis Index Zuid-Hollandse Delta ontwikkeld. Hiermee wordt een score berekend op basis van de aanwezigheid van de verschillende visgroepen. Gebieden met een grote zoutwaterinvloed, zoals de Nieuwe Waterweg en Voordelta, scoren het hoogst.

Partners:
Rijkswaterstaat,
Provincie Zuid-Holland, Wereld
Natuur Fonds, Natuurmonumenten,
Staatsbosbeheer en
Sportvisserij Nederland.

Het rapport is te downloaden op
de RAVON-website:
<https://www.ravon.nl/Help-mee/Tellen/Vissen/Zegen-in-de-delta>

19